

ПСИХОТЕХНІКА В ПРОЦЕСАХ ОПТИМІЗАЦІЇ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток індустріальної психотехніки, основним завданням якої було практичне використання психології в економіці й промисловості, припав на початок 20-го століття. Х'юго Мюнстерберг, засновник психотехніки, зазначав, що наукова робота зосереджена на вивченні машин, на різних умовах економічного успіху, водночас не береться до уваги, що ніяка господарська робота не може бути виконана без участі людини, психофізичний апарат якої потребує докладного дослідження з погляду господарських інтересів.

Основними проблемами психотехніки Мюнстерберг вважав вибір найбільш придатних людей для певних економічних дій; досягнення найвищої продуктивності праці за допомогою психотехнічних засобів; досягнення бажаних психічних ефектів за рахунок економічних процесів, в яких найважливіше місце посідає психічний вплив на особистість. Зазначалося, що психотехніка має вирішувати проблеми професійного добору та професійної консультації на підставі вивчення індивідуальних характеристик людини за допомогою тестів. Крім того, надавалося значення дослідженню таких проблем, як втома, монотонність, пристосування техніки до психічних особливостей людини, професійне навчання [1, с.17].

У 1920–1930-х роках характеризується бурхливим розвитком радянська психотехніка як складова комплексних науково-технічних дисциплін, теоретичним обґрунтуванням якої була функціональна психологія (рефлексологія), а головним інструментом – тестологія. Провідною рисою радянської психотехніки стало дослідження питань розвитку професійно важливих якостей людини як вирішальних для правильної організації різних видів і типів праці, а ці процеси розглядалися крізь призму завдань педагогічної науки і водночас головних завдань психотехніки - профорієнтації та профвідбору в освітніх закладах.

За останні роки психологічна наука та наука управління значно збагатились методологічними підходами (особистісно-зорієнтованим, компетентнісним та ін.), технологіями (професійного навчання, виховання, розвитку та ін.), методиками та різноманітним психолого-управлінським інструментарієм (анкети, тести тощо).

Психотехніка з метою підвищення ефективності трудових процесів передбачає використання досягнень психологічної науки в різних галузях людської діяльності. Є.В. Руденський визначає психотехніку як систему взаємопов'язаних операцій, що спрямовані на зміну станів, мотивацій, настанов особистості, на яку здійснюється вплив [2, с. 8].

Значну увагу сьогодні слід приділяти тим аспектам психотехніки, які мають безпосереднє відношення до удосконалення управлінської діяльності, адже якісне управління є запорукою успіху організації. Розвивати техніку управлінського спілкування слід за такими напрямками: управління менеджером своїм психічним станом та створення робочого самопочуття; розвиток уваги і зосередженості на потрібному об'єкті; розвиток уяви й використання її в управлінському спілкуванні. Вміння аналізувати свій фізичний стан та управляти ним – один із важливих факторів у діяльності менеджера. Як відомо, у стані фізичної напруги часто допускається багато помилок (невиразність професійного мовлення; порушення його темпу та логіки викладу матеріалу; скутість рухів, жестів, невиразність міміки), що ніяк не суміщається з культурою професійного спілкування менеджера [3].

Оволодіння методами психотехніки є ефективним засобом формування психологічної культури управлінця, яка має складатися з наявності системи психологічних знань, знань основ психотехнологій, здатності до рефлексії, самоаналізу, самопізнання, самовдосконалення, культуротворчості, соціальної перцепції; уміння реалізовувати управлінські функції - інформаційно-пізнавальну, мотиваційну, емоційну, захисну, комунікативну, світоглядну та ін., що, в свою чергу, є підґрунтям для розвитку його особистості та професіоналізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Крушельницька, Я.В.** Фізіологія і психологія праці: навч. посібник [Текст] / Я.В. Крушельницька.- К.: КНЕУ, 2003. — 367 с.
2. **Руденський, Е.В.** Основи психотехнологии общения менеджера: Учебное пособие [Текст] / Е.В. Руденський. – М.: ИНФРА-М; Новосибирск: НГАЕиУ, 1997. – 180 с.
3. **Савенкова, Л.О.** Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт соціально-педагогічного управління [Текст] / Л.О. Савенкова. – Київ: КНЕУ, 2005. – 208 с.